

За авіакадри

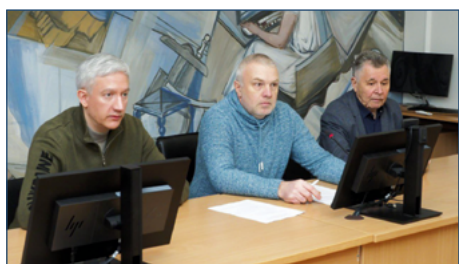
НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. М. Є. ЖУКОВСЬКОГО «ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»

Газета виходить з жовтня 1930 р.

НАСТУПНІСТЬ ПОКОЛІНЬ У МІЖНАРОДНІЙ АСОЦІАЦІЇ ВИПУСКНИКІВ ХАІ

21 квітня 1998 року за ініціативою ректора ХАІ Володимира Кривцова (1998–2017 рр.) було створено унікальну громадську організацію – «Міжнародну асоціацію випускників ХАІ». Метою створення організації було насамперед бажання об'єднати величезну спільноту випускників ХАІ по всьому світу, сконцентрувавши їхній творчий потенціал і ресурсні спроможності на користь розвитку альма-матер. Першим очільником асоціації став професор Анатолій Кулік, декан факультету СУЛА, випускник ХАІ 1976 року.

Новостворена організація стала рушійною силою під час проведення першого

офіційного святкування Дня ХАІ. Утілення задуманих планів сформувало чимало завдань, серед яких була організація випускників університету різних років, а також створення атмосфери єдності поколінь. Відтоді було започатковано одну з найкращих традицій ХАІ, яка заклала основу для формування каналу комунікації між випускниками вишу й університетом. У такий спосіб створилася масштабна спільнота випускників, які мали змогу на високому рівні допомагати університету реалізовувати низку ідей різного характеру.

У січні 2025 року з ініціативою переобрання лідера асоціації виступив Анатолій Кулік. Новим Президентом ГО «Міжнародна асоціація випускників ХАІ» обрано доцента Юрія Широкого, декана факультету авіаційних двигунів, випускника ХАІ 1998 року, організатора з багаторічним досвідом громадської роботи. Його заступниками обрано професора Олександра Заболотного, декана факультету СУЛА, випускника ХАІ 2001 року, та професора Сергія Єпіфанова, завідувача

кафедри конструкції авіаційних двигунів, випускника ХАІ 1974 року.

Плани розвитку асоціації будуть спрямовані на збереження традицій ХАІ, допомогу у відновленні та розвитку матеріально-технічної бази, налагодження співпраці з фундаціями, що підтримують науковий потенціал талановитих учених. Головна мета – залишатись надійним помічником університету й об'єднувати випускників ХАІ на всіх континентах.

Центр зв'язків із громадськістю

НОВИЙ РІВЕНЬ СПІВПРАЦІ З «БОЇНГ-УКРАЇНА»

Днями відбулася знакова онлайн-зустріч колективів Національного аерокосмічного університету «ХАІ» та Інженерного центру «Боїнг-Україна» — подія, що символізує зміцнення стратегічного партнерства між освітою та світовим лідером авіаційної інженерії.

З вітальним словом виступив керівник Інженерного центру Артур Лесніковський, до якого приєдналися інші представники компанії. Їхні промови підкреслили непохитну віру в потужний науковий потенціал ХАІ та його роль у підготовці фахівців світового рівня.

На зустрічі були присутні декани факультетів, керівники відділів і підрозділів університету, які разом із представниками «Боїнг-Україна» окреслили перспективи розвитку спільних ініціатив.

Особливо символічним є те, що понад 30 співробітників компанії є випускниками ХАІ.

Це яскраве свідчення того, що університет виховує професіоналів, здатних змінювати світову інженерію, упроваджуючи інновації та розвиваючи авіаційну галузь.

Під час зустрічі було обговорено такі ключові питання:

- 👉 підготовка Меморандуму про співпрацю між ХАІ та «Боїнг-Україна»;
- 👉 організація спільних семінарів та навчальних заходів;
- 👉 програми інтернатури для студентів і випускників;
- 👉 проведення ярмарків вакансій для залучення молодих спеціалістів;
- 👉 популяризація авіаційно-інженерних спеціальностей серед молоді;
- 👉 розроблення спільної групи дисциплін для освітніх програм.

Зустріч стала важливим кроком у зміцненні співпраці між університетом і компанією, відкриваючи нові можливості для студентів та випускників ХАІ.

Центр зв'язків із громадськістю

22 січня в. о. ректора Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» Олексій Литвинов під оплески та вітальні слова вручив документи, які свідчать про високий професіоналізм співробітників вишу, а саме:

- Сергію Філіповському – атестат професора кафедри проектування літаків і вертольотів;
- Ірині Тур – диплом доктора філософії за спеціальністю «Право».

ЩИРО ВІТАЄМО КОЛЕГ!

ТВОРЧИСТЬ, МОНЕТИЗОВАНА В ЗБОРИ НА ПОТРЕБИ БРИГАД ЗСУ

КУЛЬТУРНІ ПОДІЇ

У перший день нового 2025 року оркестр ХАІ влаштував прем'єру першого студійного запису. Популярна пісня Welcome to the Jungle – другий сингл групи Guns N' Roses, випущений в 1987 р. у дебютному альбомі Appetite for Destruction. Запис здійснила легендарна студія ХАІ KLEEM RECORDS із не менш легендарними звукорежисерами – Олегом Клименком та Наталією Кулик.

А вже 5 січня оркестр ХАІ провів свій перший у новому році благодійний концерт-стрім у безпечному укритті в серці залізобетонного Харкова. Артистам вдалося зібрати понад 50 тисяч гривень та майже закрити монобанку на автівку для ЗСУ, котру почали збирати на церемонії нагородження конкурсу професійної майстерності «ІКАРИ ХАІ 2024» наприкінці грудня. Згодом банку було розбито, про що свідчать звіти на офіційних сторінках колективу. Диригент Артем Слободянюк написав, що збір від 21 листопада 2024 року було спрямовано на зимову супертеплу форму

для прикордонників бригади «Гарт». Артем також зазначив, що організаторам збору пощастило знайти харківських майстрів, які пошили форму не гіршу за закордонні аналоги, і при цьому значно дешевше, а на зекономлені кошти артисти змогли допомогти ще кільком підрозділам:

- придбали нову гуму для автівки хлопців із ГУР;
- купили дві пари взуття для артилеристів із 44-ї;
- закупили корисні побутові дрібнички для бійців на Ізюмському напрямку.

Останню посилку колектив оркестру доставив разом із милими подарунками від харківських школярів до Дня святого Миколая.

Витратили 126 012 гривень, враховуючи пошту та пальне (бо довелося чимало поїздити), а загалом у 2024 році разом із слухачами оркестру ХАІ вдалося зібрати близько 2 млн грн, тому вони дуже раді нарешті перегорнути сторінку звітів за рік, що минув.

Колектив оркестру ХАІ окремо подякував «Книжковій Барахолці», котрі невпинно підтримують збори дружніми банками в найважчі моменти, та зауважив: «І традиційно ми стали на одну банку ближчими до ПЕРЕМОГИ!».

А 22 січня оркестр ХАІ взяв участь у Всеукраїнській патріотичній акції «Марш єдності» до Дня Соборності України 2025.

Цьогоріч традиційний інтерактивний ланцюг Соборності, що об'єднав дитячо-юнацькі колективи на віртуальній мапі України, налічував понад 30 оркестрів.

Відбулася також Zoom-конференція, на якій учасників привітали голова Кіровоградської обласної ради, заступник голови Кіровоградської ОВА, директор українського Державного центру позашкільної освіти, а також волонтери та громадські діячі.

Оркестр ХАІ є щорічним учасником акції, гідно представляє рідний університет та місто-герой Харків.

Центр зв'язків із громадськістю

ПРЕМ'ЄРА ВІДЕО
ПІДСУМКОВОГО КОНЦЕРТУ
«МАРШ ЄДНОСТІ» ДОСТУПНА
ДЛЯ ПЕРЕГЛЯДУ
ЗА QR-КОДОМ

ПОСИЛАННЯ НА КЛІП
ОРКЕСТРУ ХАІ
GUNS'N'ROSES — WELCOME
TO THE JUNGLE ARR. PAUL
MURTHA ЗА QR-КОДОМ

II БАСКЕТБОЛЬНИЙ ТУРНІР ПАМ'ЯТІ ГЕННАДІЯ ЛОЗГАЧОВА

СПОРТИВНІ ДОСЯГНЕННЯ

Геннадій Лозгачов – це ім'я добре знали шанувальники баскетболу ХАІ. Складно сказати, скільки поколінь спортсменів, чемпіонів і призерів вітчизняних та міжнародних змагань він підготував у спортивних залах університету. ЛЮДИНА-ЛЕГЕНДА. Майстер спорту міжнародного класу, чемпіон країни в складі команди «Будівельник» (Харків), гравець збірної команди України, учасник легендарних матчевих зустрічей УРСР-США, чемпіон країни серед авіаційних вишів у складі команди ХАІ, переможець міжнародних турнірів, учасник чемпіонату світу серед ветеранів, старший викладач спорткафедри ХАІ.

Він передчасно пішов із життя 13 січня 2022 року, але пам'ять про унікального гравця, тренера, викладача, який надав крила цілій плеяді баскетболістів ХАІ, продовжує жити. Рік тому в ХАІ відбувся перший баскетбольний турнір пам'яті Геннадія Лозгачова. Цього року турнір стартував удруге, започаткувавши нову славу традицію баскетболу ХАІ.

12 січня на баскетбольному майданчику університету зібрались чотири команди, а саме:

- «Спартак», селище Високий, тренер Юрій Козлов;
- ДЮСШ-2, тренер Андрій Кротько;
- «Випускники ХАІ» (колишні гравці ХАІ різних поколінь);

– «Пантери» (колишні професіоналки ХАІ та Харкова).

Головним суддею змагань був Андрій Кротько, організатором турніру – Вікторія Пасічник (Лозгачова).

Турнір було проведено в дружньому форматі, щоб отримати задоволення від чудової гри. А головне – змагання відбулися в рідних для Геннадія Віталійовича стінах баскетбольного залу ХАІ.

Нагороди, призи, медалі, оплески й віра в те, що за новою традицією через рік ми зустрінемось на третьому турнірі пам'яті Геннадія Лозгачова, де побачимо кращих баскетболістів Харкова та згадаємо спортсмена і хайовця з великим серцем.

Центр зв'язків із громадськістю

НМТ 2025

Набув чинності наказ Міністерства освіти і науки України, у якому вказано період проведення Національного мультипредметного тесту (НМТ) у 2025 році.

НМТ буде проведено протягом 14 травня – 25 липня у формі комп'ютерного тестування, який міститиме два блоки: основний, до якого увійдуть три обов'язкові навчальні предмети, і додатковий, що міститиме завдання з одного навчального предмета на вибір. Обов'язкові – українська мова, математика й історія України, на вибір – українська література, іноземна мова (англійська, іспанська, німецька, французька), біологія, фізика, хімія та географія.

Уперше за час проведення Національного мультипредметного тесту завдання з історії України будуть за весь шкільний курс.

Центр зв'язків із громадськістю

ДЕТАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

ВСТУП-2025

Що потрібно складати?
КОМП'ЮТЕРНИЙ ОНЛАЙНОВИЙ ТЕСТ для вступу до закладів вищої освіти України (на бакалаврській програмі)
(Державну підсумкову оцінку (ДПО) складаємо. Результати НМТ не враховують як результати ДПО)

3 з яких предметів проводитиметься тестування?
Учасники проходять тестування з трьох обов'язкових предметів, а також з одного предмету на вибір.

обов'язкові предмети	предмет на вибір з переліку
☒ українська мова	☐ українська література
☒ математика	☐ іноземна мова
☒ історія України	☐ англійська, німецька, французька, іспанська
	☐ фізика
	☐ хімія
	☐ географія

Яким є час проходження НМТ?

60 хв	українська мова
60 хв	математика
20 хв	історія України
60 хв	предмет на вибір

Коли проходять НМТ?
Проводиться 2 сесії НМТ

ОСНОВНА	ДОДАТКОВА	з 14 до 25
ТРАВЕНЬ	ЧЕРВЕЦЬ	ЛИПЕНЬ

ЗАХОДИ ДЛЯ АБІТУРІЄНТІВ

ПРОГРАМА ЗАХОДІВ ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ НА ЛЮТИЙ 2025

До уваги абітурієнтів онлайн-заходи на лютий 2025 року.

Запрошуємо також відвідати офлайн-заходи – це виїзди до міст Харківської області з науково-популярною програмою, присвячені Міжнародному дню освіти, який відзначається 24 січня.

6 лютого, 16:00	Майстер-клас. «Кредит-депозит: хто кому винен?». М. І. Чепелюк, І. О. Шевченко (602)
22 лютого, 12:00	Агітаційний захід. «Стати студентом кафедри на день». О. І. Морозова (503)
25 лютого, 16:00	Вебінар-практикум. «Саморегуляція та розумова оптимізація під час складання НМТ 2025». М. В. Волошина (704)

<https://forms.gle/NXqCCHPvh8R34wx6A> – реєстраційна форма для участі в наших заходах.

31 січня 2025 року в ХАІ було офіційно введено нову організаційну структуру. Ця реформа стала результатом тривалої роботи в. о. ректора Олексія Литвинова, адміністрації університету та викладацького складу, спрямованої на підвищення ефективності управління, удосконалення навчального процесу, а також адаптацію до сучасних викликів у сфері аерокосмічної освіти та науки.

Реформа організаційної структури ХАІ стала важливим кроком на шляху до підвищення якості підготовки фахівців та формування сучасного освітнього середовища.

З новою організаційною структурою можна ознайомитися за QR-кодом.

#ХАІподкаст, випуск 11

На нашому ютуб-каналі за посиланням розмова з в. о. ректора Олексієм Литвиновим про здобутки та досягнення у 2024 році та плани на 2025 рік, а також про новорічні свята в університеті.

#ХАІподкаст – дайджест новин про життя університету та новий формат спілкування з освітянами Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут».

Ведуча Шамсійя Мусаєва, директор Студентського клубу «ХАІ».

МЕДІАПРОСТІР

УВАГА, СТУДЕНТИ Й СТУДЕНТКИ!

Хочеш, щоб твій голос почули? Хочеш бути тим / тією, хто змінює країну на краще?

Тоді приєднуйся до команди молодих лідерів, які разом із державотворцями будуть впливати на ухвалення рішень, що визначать наше майбутнє.

Молодіжна рада — це простір для діалогу між молоддю та владою. Участь у цьому консультативно-дорадчому органі тобі надасть такі можливості:

- пропонувати свої ідеї для розвитку України;
- брати участь у формуванні законодавства;
- змінювати державну політику на користь молоді;
- набути унікального досвіду й отримати знайомства.

Якщо ти амбітний(-а), активний(-а) і прагнеш реальних змін, то заповнюй анкету та ставай частиною Молодіжної ради!

Долучайся до відбору кандидатів(-ок) до Молодіжної ради при Голові Верховної Ради України.

Дедлайн заповнення анкети: 15 лютого 2025 року.

Уперше в історії українського парламенту створюється консультативно-дорадчий орган, до складу якого увійдуть талановиті молоді українці й українки.

Склад Молодіжної ради буде сформовано через відповідний конкурс. Якщо ти маєш активну громадянську позицію, готовий(-а) впроваджувати нові ідеї та формати роботи в парламенті, – це твій шанс змінювати країну на краще.

Основні вимоги на членство в Молодіжній раді:

- наявність громадянства України;
- наявність документа про повну загальну середню освіту;
- вік – від 18 до 35 років;
- вільне володіння державною мовою;
- володіння англійською та/або іншою іноземною мовою буде перевагою.

Центр зв'язків із громадськістю

ПОЛОЖЕННЯ ТА АНКЕТА РЕЄСТРАЦІЇ ЗА QR-КОДОМ

СОЦІУМ

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ УНІВЕРСИТЕТУ

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

Розвиток міжнародного співробітництва університету здійснювався за низкою ключових напрямів, спрямованих на зміцнення партнерських зв'язків і підвищення міжнародної репутації закладу. Серед основних заходів – укладання угод із закладами щодо участі в грантових програмах, таких як Еразмус+, моніторинг фондів і грантових програм, а також розроблення й подання проектів для вдосконалення навчальних можливостей і розширення міжнародних контактів. Активно проводилися програми спільного навчання з іноземними установами, організовувалися заходи для участі викладачів і співробітників у міжнародних грантах і програмах, а також консультації для студентів щодо міжнародної мобільності.

Окрім цього, університет приймав делегації іноземних держав і міжнародних організацій, брав участь у міжнародних конференціях і виставках, а також активно співпрацював із посольствами, фондами й асоціаціями, такими як IAU, EASN, Pegasus тощо. Значна увага приділялася супроводу угод про міжнародне співробітництво, адмініструванню онлайн-ресурсів міжнародного відділу та підтримці інформаційного обміну через соціальні мережі. Усі ці заходи сприяли інтеграції університету у світовий освітній простір і підвищенню його конкурентоспроможності.

Загалом студентами та працівниками ХАІ було отримано 32 стипендії на навчання й стажування в університетах світу.

Протягом 2024 року було підписано п'ять міжнародних угод про академічну співпрацю, а також обмін здобувачами вищої освіти та викладачами, спільну наукову діяльність із такими установами:

- Університетом Анкари (Туреччина);
- Громадською спілкою «Сейф Пас Груп»;
- ВАУКАР МАКІНА (Туреччина);
- Нідерландською бізнес-академією (Нідерланди);
- Університетом Nova (Португалія).

У 2024 році реалізовано програми з академічного обміну в межах європейського проекту ERASMUS+ з такими університетами:

- Університетом Тренто (Італія);
- Університетом прикладних наук Санкт-Пельтена (Австрія);
- Західнопоморським університетом наук і технологій (Польща);
- Університетом прикладних наук Турку (Фінляндія);
- Університетом Nova (Португалія);
- Ризьким технічним університетом (Латвія).

Наші студенти отримали індивідуальні гранти на навчання протягом семестру в Університеті Штральзунд (Німеччина), Університеті Тулузи III – Поль Сабатьє (Франція) та Цюрихському університеті UZH (Швейцарія). Також студенти проходили короткострокове стажування в Університеті Тренто (Італія) та взяли участь у зимових школах на теми Decolonizing Cultural Heritage – Decol Heri та Philosophy and Civic Engagement in the Italian Traditions.

Крім того, п'ять викладачів ХАІ – Ольга Шипуль, Катерина Майорова, Євгенія Якушева, Валентина Остапчук і Олена Бетіна – взяли участь в International Teaching week у межах програми Erasmus+ та в 65-й Міжнародній науковій конференції в Ризькому технічному університеті (Латвія). Також Ольга Шипуль пройшла стажування за програмою Еразмус+ в Університеті Паннонії (Угорщина).

За звітний період було прийнято п'ять офіційних делегацій іноземних держав і міжнародних організацій:

- представників благодійної організації United we stand together foundation (Нідерланди);
- ректора Нідерландської академії бізнесу (Нідерланди);
- представників Технологічного венчурного фонду «Фенікс» (США);
- міжнародну організацію HANDICAP INTERNATIONAL (Humanity & Inclusion) (Франція);
- представників Посольства Республіки Польща в Києві (Польща).

Недооцінити рівень міжнародної співпраці ХАІ неможливо, уже зараз ми бачимо значні результати та ставимо амбітні цілі на найближчу перспективу. Саме ця робота є підтвердженням того, що ХАІ – це освітній заклад світового рівня.

Центр зв'язків із громадськістю

GLOBAL GAME JAM 2025

20 січня на кафедрі комп'ютерних систем, мереж і кібербезпеки відбулося відкриття хакатону GLOBAL GAME JAM 2025 (Харківська локація).

GLOBAL GAME JAM – усевітній хакатон з ігрових технологій. Основна ідея

заходу – популяризувати та розвивати напрям комп'ютерних ігор у світі.

Цьогорічна тема – Bubble, а також ігри з інформаційної безпеки та кібергігієни. Локацію було започатковано кафедрою комп'ютерних систем, мереж і кібербезпеки у 2018 році. Наразі зареєструвалося 30 учасників, які сформували дев'ять команд із Харкова, Дніпра та Миколаєва.

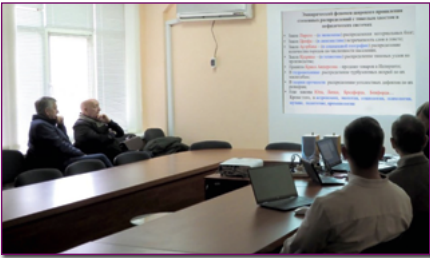
Присутніх на онлайн-відкритті привітали організатори заходу – завідувач кафедри комп'ютерних систем, мереж і кібербезпеки, член наглядової ради ГО «Українське науково-освіт-

не ІТ товариство» Вячеслав Харченко, координатор локації – студент кафедри Мусаєв Паша Яшар огли, а також представниця KHARKIV IT CLUSTER – координаторка освітніх проектів Анастасія Тарабанова та представник компанії-партнера Gameloft – Creative / Game Design Director Кирило Сергієнко.

Розвиток партнерства на різних рівнях і створення єдиного ІТ-ком'юніті, в епіцентрі якого студенти та викладачі ХАІ – завдання, над яким працюють ПРОФЕСІОНАЛИ з багаторічним досвідом.

Центр зв'язків із громадськістю

ЯК ЦЕ БУЛО

**НАУКОВИЙ СЕМІНАР З ПРОБЛЕМ ТЕОРЕТИЧНОЇ
ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ФІЗИКИ ПРОДОВЖУЄ СВОЮ РОБОТУ**

Наприкінці року відбулося п'яте засідання наукового семінару з проблем теоретичної та експериментальної фізики, ініційований автором статті з дозволу керівництва нашого навчального закладу. У роботі семінару взяли участь учені ХАІ, ФТІНТ ім. Б. І. Веркіна НАН України, ХНУ імені В. Н. Каразіна, ХПІ, а також інших закладів та установ. На цьому засіданні були заслухані й обговорені результати останніх наукових досліджень кандидата технічних наук Н. І. Деласа (м. Київ) та кандидата медичних наук А. Г. Арнаутова (м. Харків).

Темою доповіді Н. Деласа була «Два альтернативні типи розподілів у макросистемах: їх комбінована симетрія і фінитні властивості». Доповідь було присвячено розвитку методу, який, базуючись на відомих екстремальних принципах, дає змогу з єдиних позицій обґрунтувати механізм того чи іншого типу фінитних розподілів, що переважають у більшості макросистем. Макросистеми розглядаються автором методу як об'єкти, у яких взаємодіють щонайменше два агенти, а саме на кінці множин абстрактних «носіїв» розподіляється обмежена множина абстрактних «ресурсів». Розроблений метод надає обом цим множинам рівного статусу – відповідно, на множині «ресурсів» так само відбувається процес розподілення множин «носіїв». При цьому взаємний процес набуття елементами однієї множини елементів іншої відбувається звичайно на тлі домінуючої активності будь-якої з них.

У доповіді автор показав, що зрівняльна активність «носіїв» і «ресурсів» як раз і є тим ключовим фактором, який визначає тип статистичного розподілу в макросис-

темі. Більш висока кінетична активність (менший час релаксації) «носіїв» формує експоненціальний розподіл, а більша активність «ресурсів» обумовлює розподіл із важким хвостом – формується отриманий автором так званий **граничний гіперболічний закон розподілу**.

Автор виявив існування комбінованої симетрії цих двох типів розподілів, які можна розглядати як альтернативні статистичні трактування єдиного стану макросистеми.

Унаслідок того, що для реальних макросистем майже завжди характерні обмеження за кількістю «носіїв» та обсягом «ресурсів», їх розподіли, які формуються, мають фінитні властивості.

Запропонований автором метод дає змогу визначити праві межі фінитних розподілів також на основі екстремального принципу, розглядаючи їх як продукт самоорганізації макросистем. Автором отримані строгі математичні співвідношення для фінитних розподілів обох типів – експоненціального і гранично гіперболічного. Обидва вони можуть бути повністю визначені на основі двох показників: відношення обсягу «ресурсів» до кількості «носіїв» і величини так званого формпараметра – відношення модальної та граничної координат розподілів.

Другим доповідачем був А. Г. Арнаутов, який зробив короткий аналіз результатів своїх експериментальних досліджень (проведено ним більш ніж сотню експериментів), які були спрямовані на обґрунтування розроблених теоретичних напрацювань у вигляді нових положень теорії дисперсії світла. Особливий акцент у своєму виступі він зробив на визначених ним властивостях білого кольору, а саме:

- **може бути отриманий шляхом змішування інших кольорів, але не підлягає дисперсії;**
- **входить до складу всіх інших кольорів;**
- **є неоднаковим перед призмою та за призмою; частина спектра, що не розкладалася, здатна спричинити дисперсію;**
- **є ідеальним фоном, на якому зручно**

спостерігати ефекти дисперсії, тому що він їх не змінює;

- **можна отримати із суміші інших кольорів, а також розкласти шляхом дисперсії;**
- **є джерелом усіх кольорів видимого діапазону.**

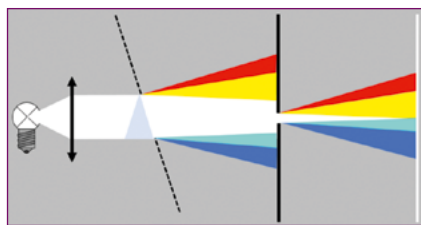
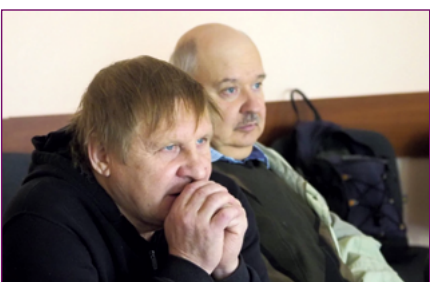
А. Г. Арнаутов також зауважив, що на чорному фоні не можна спостерігати дисперсію, тому що на ньому виникають сумарні кольори.

У своїй доповіді автор навів аргументи, які дають змогу говорити про можливу відповідність деяких результатів своїх досліджень до ознак критерію поняття «наукове відкриття». Як відомо, предметом наукового відкриття може бути явище, властивість та закономірність. Як приклад автор навів один із варіантів анотації свого замовлення на наукове відкриття, що загалом було сприйнято позитивно. Слід зауважити, що за період незалежності України у вітчизняній науці майже не було прецедентів оформлення на законодавчому рівні такої форми наукового знання. Тому якщо такий крок буде успішним, то можна буде говорити про його знаковість.

Отже, обговорені на семінарі результати досліджень мають знаковий характер. Зроблено конкретний крок у розвитку теорії макросистем, а саме запропоновано новий граничний гіперболічний закон розподілу. Отримані нові результати з теорії дисперсії світла мають претензійний характер, тому слід їх розглядати як нове наукове знання, а саме – наукове відкриття.

Автор статті вдячний заступнику директора ФТІНТ ім. Б. І. Веркіна НАН України, доктору фізико-математичних наук, професору О. В. Долбину, який взяв на себе керівництво п'ятим засіданням семінару, доклав певних зусиль до налагодження співпраці з науковцями нашого університету. Учасники семінару висловили вдячність керівництву ХАІ в сприянні організації та роботи семінару.

**Кандидат військових наук, доцент,
ветеран ХАІ Т. А. Сутюшев**

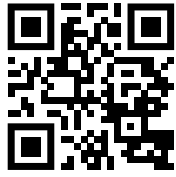

ДО ВІДОМА ГАРАНТІВ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ, ЗАВДУВАЧІВ КАФЕДР ТА ВІДДІЛУ ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Національне агентство розробило методичний посібник «Роз'яснення щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми».

Видання містить таке:

- актуальні рекомендації щодо оцінювання освітніх програм відповідно до стандартів зовнішнього забезпечення якості;
- рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків;
- посилання на законодавство України та міжнародні рекомендації;
- детальний опис вимог до внутрішньої системи забезпечення, зокрема освітньої програми й освітньої діяльності.

ОЗНАЙОМИТИСЯ
З ПОСІБНИКОМ МОЖНА
ЗА QR-КОДОМ

ПРЕМІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ МОЛОДИМ УЧЕНИМ

Наукова рада Національного фонду досліджень України ухвалила рішення про конкурсний відбір наукових робіт на присудження Премії Верховної Ради України молодим ученим.

Метою конкурсу є відбір найкращих, найбільш актуальних і значущих наукових робіт для присудження молодим ученим-громадянам України Премії Верховної Ради України за отриманні вагомі наукові здобутки під час проведення фундаментальних та/або прикладних наукових досліджень.

Термін подання заявки: з 15 січня 2025 р., 00:01 до 1 березня 2025 р., 23:59 (за київським часом).

Електронна пошта для довідок: vr_awards@nrfu.org.ua

ДЕТАЛІ ЗА QR
NRFU.ORG.UA

РІК ТОМУ, 20 СІЧНЯ 2024 РОКУ, ПІШОВ ІЗ ЖИТТЯ ВЕТЕРАН ХАІ, ВИДАТНИЙ УЧЕНИЙ І ПЕДАГОГ, ПРОФЕСОР АНАТОЛІЙ ІВАНОВИЧ ДОЛМАТОВ

До річниці з дня смерті Анатолія Івановича в. о. ректора Олексія Литвинова та адміністрація університету, викладачі та співробітники ХАІ вшанували пам'ять людини, яка ще за життя стала легендою ХАІ. На рідному моторному корпусі, де Анатолій Іванович пройшов шлях від студента до декана факультету, ще навесні минулого року було відкрито меморіальну дошку. А цими днями тут лежать квіти від вдячних колег та учнів.

ДО УВАГИ КОЛЕКТИВУ НАЦІОНАЛЬНОГО АЕРОКОСМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. М. Є. ЖУКОВСЬКОГО «ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»

25 грудня 2024 року на конференції трудового колективу було ухвалено Колективний договір на 2025 рік між Національним аерокосмічним університетом ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» і Первинною профспілковою організацією Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут».

Текст договору розміщено на офіційному сайті ХАІ.

Запрошуємо спільноту університету відвідати сторінку й ознайомитися з документом.

ТЕКСТ ДОГОВОРУ

З глибоким сумом сповіщаємо, що 1 січня у віці 79 років пішов із життя

ветеран університету, відомий український фізик, доктор наук, професор, учений і педагог Валерій Павлович Мигаль.

Валерій Павлович народився в перші повноєнні дні – 30 травня 1945 року в селі Гречанівці на Полтавщині. Закінчив Львівський державний університет і з 1971 року почав працювати на кафедрі фізики ХАІ. Більше ніж 50 років він присвятив Національному аерокосмічному університету, працюючи на кафедрі на різних посадах, зокрема посаді професора.

Валерій Павлович багато років заслужено належав до плеяди легендарних викладачів фізики університету, узявши участь у підготовці великої кількості інженерів. Неодноразово його визнавали найкращим викладачем фундаментальних дисциплін у нашому університеті й місті. Його внесок у підготовку науково-педагогічних кадрів найвищої кваліфікації, організацію та виконання наукових досліджень на кафедрі неможливо переоцінити.

Від імені ХАІ, якому Валерій Павлович присвятив понад 50 років, від імені факультету № 5 та кафедри фізики висловлюємо щире співчуття рідним і близьким.

Світла пам'ять про Валерія Павловича Мигалю назавжди збережеться в серцях спільноти ХАІ та його учнів.

НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. М. Є. ЖУКОВСЬКОГО «ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ» ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

НА ЗАМІЩЕННЯ ВАКАНТНИХ ПОСАД ЗАВДУВАЧІВ КАФЕДР:

аерокосмічних радіоелектронних систем – 1 посада, вимоги до претендентів: науковий ступінь – доктор технічних наук, учене звання – доцент, стаж науково-педагогічної роботи за фахом кафедри – не менше 10 років, наявність не менше 5 видів досягнень у професійній діяльності науково-педагогічних (наукових) працівників, що передбачено Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності, за останні 5 років за освітнім, професійним профілем кафедри;

радіоелектронних та біомедичних комп'ютеризованих засобів і технологій – 1 посада, вимоги до претендентів: науковий ступінь – доктор технічних наук, учене звання – професор, стаж науково-педагогічної роботи за фахом кафедри – не менше 10 років, наявність не менше 5 видів досягнень у професійній діяльності науково-педагогічних (наукових) працівників, що передбачено Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності, за останні 5 років за освітнім, професійним профілем кафедри;

фізики – 1 посада, вимоги до претендентів: науковий ступінь – доктор наук зі спеціальності 01.04.07, учене звання – професор, стаж науково-педагогічної роботи за фахом кафедри – не менше 15 років, наявність не менше 5 видів досягнень у професійній діяльності науково-педагогічних (наукових) працівників, що передбачено Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності, за останні 5 років за освітнім, професійним профілем кафедри.

ДОКУМЕНТИ ПОДАВАТИ ОСОБИСТО ДО ВІДДІЛУ КАДРІВ:

61070, м. Харків, вул. Вадима Манька (колишня вул. Чкалова), буд. 17, Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», відділ кадрів університету, тел. 788-40-46.

Обов'язкові документи, які подаються на конкурс: заява на ім'я в. о. ректора про допуск до участі в конкурсі, документи про освіту, науковий ступінь, учене звання, список наукових праць, винаходів, науково-методичних публікацій (Додаток А до Положення про порядок проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад, призначення та звільнення з посад, продовження терміну роботи науково-педагогічних працівників Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»).

Умови та оплата праці згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери».

**Термін подання документів – 30 календарних днів
із дня опублікування оголошення.**

ЗАСНОВНИК

Ідентифікатор медіа № R30-05507
(Протокол № 25 від 26.09.2024).

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»
61070, Україна, м. Харків, вул. Вадима Манька, 17
Номер підготовлено і зверстано в редакції газети «За авіакадри»
Телефон: +38 (057) 788 42 47 E-mail: pr@khai.edu

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ

Шамсійя Мусаєва
Тетяна Козіна
Леонід Литвин
Анна Литвин

ВИГОТОВЛЮВАЧ

Видавничий центр Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»
61070, Україна, м. Харків, вул. Вадима Манька, 17
Реєстраційне свідоцтво: серія ДК № 391 від 30.03.2001
Наклад 100 пр. Замовлення № 24-25
Газета розповсюджується безкоштовно

